

# Vis respekt for de handlende - så bliver vi rige

Børsen den 30 mars 2017

Danmark er en handelsnation og har været det i århundreder.

Vores velstand er grundlagt på handel med resten af verden, og flere af vores store virksomheder lever af at håndtere andre landes handel.

Vores underskov af småhandlende og mindre virksomheder skaber også tusinder af arbejdspladser og en fleksibilitet, som andre lande mangler.

## Væksten hviler på respekt

Men på et mere grundlæggende plan hviler den danske velstand på en basal respekt for handel - international såvel som lokal - og på borgernes respekt for de medborgere, der vælger erhvervslivet.

Denne respekt er også en af grundene til, at det var vores del af verden - Nordeuropa - der førte an i udviklingen af den moderne verden.

Det har dog ikke altid været sådan, og der er store forskelle i respekten på tværs af verden.

Romerriget skabte således ikke noget, der lignede moderne vækst, på trods af dets meget åbenlyse tekniske kunnen og status som verdens ubetingede supermagt.

Middelalderens videnskabelige opblomstring i Europa skabte heller ikke hurtig vækst, selvom udviklingen i f.eks. militærteknologi var åbenlys.

Hvorfor det ikke skete dengang, men først fra starten af 1700-tallet, er et af de store spørgsmål i økonomisk historie.

## Borgerlige dyder

I de seneste år har den fremragende økonomiske historiker Deirdre McCloskey givet et nyt og overbevisende bud på, hvorfor den moderne vækst først gik i gang så sent, og da i en del af verden der tidligere havde været lidt af en civilisatorisk udørk: England, Skotland og Holland.

McCloskey opsummerede sidste år sin tolkning af den industrielle revolution og starten på det moderne samfund i bogen "Bourgeois Equality", som er sidste del af et trebindsværk.

Hendes argument, der omhyggeligt bliver lagt frem i tre bind, er, at det omkringliggende samfunds respekt for de handlende og forretningsdrivende er den forskel, der gjorde Nordeuropa til arnestedet for den moderne verden.

Sammen med den respekt for andre menneskers menings- og ytringsfrihed, som hendes kollega Joel Mokyr understreger, er Deirdre McCloskeys argument, at udviklingen af det, som hun kalder

"borgerlige dyder", var centralt for at udløse det potentiale, der lå i de europæiske samfund.

### **Velstand blomstrede, da handel blev anerkendt**

Før andre mennesker begyndte at se forretningsdrift og handel som et respektabelt erhverv, blev de talentfulde mennesker primært tiltrukket af et liv i kirken eller i offentlig tjeneste.

Med det moderne syn på hvad et dydigt liv er, endte talenterne alle steder i samfundet og skabte ny viden, nye produkter og et nyt og meget rigere samfund.

Da Napoleon kaldte England en nation af butiksejere, pegede han i sit forsøg på at nedgøre briterne på en vigtig forklaring på, at han ikke kunne slå dem.

Mellemøstlige elitors syn på almindelig foretagsomhed ligner også et mareridtsproblem, når de løber tør for olie.

Respekten for almindelige handlende er værd at beskytte mod politisk hovmod.

Den gør os rigere.

**Christian Bjørnskov**